

BEATA STYPUŁKOWSKA

WYŻSZY INSTYTUT TEOLOGICZNY W CZĘSTOCHOWIE

ŚWIATOWY DZIEŃ MŁODZIEŻY WYZWANIEM DLA KATECHEZY BIBLIJNEJ

1. Wprowadzenie

Problematyka niniejszego artykułu koncentruje się wokół zagadnienia katechezy biblijnej w kontekście Światowych Dni Młodzieży. Z katechezą biblijną młodzieży mamy do czynienia w ramach lekcji religii oraz katechetycznych spotkań w parafii, a zatem w różnych formach katechezy. Pojedyncza katecheza biblijna realizowana w ramach nauki religii jest elementem formacji biblijnej, zaplanowanej w sposób systematyczny i uporządkowany na cały okres nauki szkolnej. Formy katechezy parafialnej mogą być zarówno usystematyzowane, jak i okazjonalne, co należy do specyfiki duszpasterstwa parafialnego, gdzie nie wszystko jest tak sformalizowane jak podczas nauki w szkole.

W niniejszym artykule po odwołaniu się do doświadczeń katechetycznych związanych z przygotowaniem VI Światowego Dnia Młodzieży w Częstochowie w roku 1991 roku skoncentrowano się na możliwości wykorzystania w katechezie biblijnej przygotowania młodzieży do Światowych Dni Młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem spotkania w Krakowie w 2016 roku.

W treści artykułu przedstawiono hasła Światowych Dni Młodzieży w latach 1986-2013 zaczerpnięte z Pisma Świętego i wskazano na możliwe bloki tematyczne wynikające z tych haseł. W odrębnym punkcie przedstawiono hasła Światowych Dni Młodzieży w latach 2014-2016 ze względu na jednakową tematykę, dotyczącą błogosławieństw ewangelicznych. Następnie zajęto się treściami biblijnymi występującymi w katechezie młodzieży. Całość kończą propozycje katechetyczne odnoszące się do katechezy biblijnej w kontekście przygotowań do XXXI Światowego Dnia Młodzieży w Krakowie w 2016 roku.

2. Przygotowanie katechetyczne VI Światowego Dnia Młodzieży w Częstochowie w 1991 roku

VI Światowy Dzień Młodzieży odbywający się po raz pierwszy w Polsce zgromadził 1,5 milionów uczestników spotkania. Uczestniczyło w nim ok. 200 tysięcy młodych z różnych krajów Wschodu i Europy Środkowej. Po raz pierwszy na

taką skalę podczas Światowych Dni Młodzieży spotkała się młodzież ze Wschodu i Zachodu¹.

Szczególnym polem działania Kościelnego Komitetu Organizacyjnego VI ŚDM, którym kierował ks. dr Marian Duda², była promocja idei Światowych Dni Młodzieży, jeszcze stosunkowo mało znanych, oraz opracowanie koncepcji tzw. „pielgrzymki duchowej”. Chodziło o to, by zaangażować jak najszersze kręgi młodych w przygotowanie i organizację VI Światowego Dnia Młodzieży. Zaproponowano młodym uczestnictwo w „Parafialnych Radach Młodych” oraz w służbach porządkowych zorganizowanych w grupy „Młodych Przewodników Młodych”³. Dla katechetów przygotowano konspekty katechez w oparciu o biblijny werset z Listu do Rzymian: „Otrzymaliście Ducha przybrania za synów” (Rz 8, 15) i analizę *Orędzia Ojca Świętego Jana Pawła II na VI Światowy Dzień Młodzieży*. Autorów konspektów wyznaczył wówczas ks. dr Antoni Długosz⁴, wizytator diecezjalny i dyrektor Studium Katechetycznego w Częstochowie. Zostało nimi dwunastu katechetów i metodyków: s. Łukasza Kasprzyk – karmelitanka, s. M. Ludmiła Zawisza – karmelitanka, Beata Stypułkowska, s. Imelda Rola i s. Leonia Dąbek – nazaretanki, s. Zdzisława Płusa – felicjanka, s. Gabriela Janikuła – adoratorka Krwi Chrystusa, Maria Krzysztofik, s. M. Hieronima – karmelitanka, s. Leonarda Domaszewicz – serafitka, s. Rafaela Rusin – sercanka, ks. Ludwik Warzybok⁵.

3. Hasła zaczerpnięte z Pisma Świętego jako myśl przewodnia spotkania młodych całego świata z Ojcem Świętym

Każdego roku hasło Światowego Dnia Młodzieży było wybierane z Pisma Świętego. Zazwyczaj pochodziło ono z Nowego Testamentu. Raz tematem był werset psalmu. W latach 1986-2013 dwadzieścia razy hasło pochodziło z Ewangelii, dwa razy z Dziejów Apostolskich, pięć razy z Listów, raz z Księgi Psalmów. Najczęściej cytowana była Ewangelia według św. Jana – czternaście razy.

¹ M. Duda, *VI Światowy Dzień Młodzieży wyjątkowym darem i zobowiązaniem Jana Pawła II dla Kościoła Częstochowskiego*, „Częstochowskie Studia Teologiczne” 23-24 (1995-1996), s. 49.

² Obecnie ks. dr hab. Marian Duda jest dyrektorem Wyższego Instytutu Teologicznego im. NMP Stolicy Mądrości w Częstochowie.

³ M. DUDA, *VI Światowy Dzień Młodzieży wyjątkowym darem i zobowiązaniem Jana Pawła II dla Kościoła Częstochowskiego*, art. cyt., s. 55.

⁴ Obecnie bp dr hab. Antoni Długosz, prof. „Ignatianum” jest biskupem pomocniczym Archidiecezji Częstochowskiej.

⁵ *VI Światowy Dzień Młodzieży. Częstochowa'91. Materiały katechetyczne*, Kościelny Komitet Organizacyjny, Częstochowa 1991.

I Światowy Dzień Młodzieży był celebrowany w wymiarze diecezjalnym w Niedzielę Palmową dniu 23 marca 1986 roku. Tematem tego dnia stały się słowa: „Abyście umieli zdać sprawę z nadziei, która jest w was” (1 P 3, 15)⁶.

II Światowy Dzień Młodzieży odbył się w wymiarze międzynarodowym w Buenos Aires w Argentynie w dniach 11-12 kwietnia 1987 roku. Młodzi rozważali temat: „Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam” (1 J 4, 16)⁷.

III Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w Niedzielę Palmową w wymiarze diecezjalnym w dniu 27 marca 1988 roku. Temat dany młodym do refleksji: „Zróbcie wszystko cokolwiek wam powie” (J 2, 5)⁸.

IV Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w Santiago de Compostela w Hiszpanii w wymiarze międzynarodowym w dniach 15-20 sierpnia 1989 roku. Hasło tych dni zostało również zaczerpnięte z Ewangelii według św. Jana i brzmiało: „Jam jest Drogą i Prawdą i Życiem” (J 14, 6)⁹.

V Światowy Dzień Młodzieży był przeżywany w wymiarze diecezjalnym w dniu 8 kwietnia 1990 roku. Temat podany młodym do refleksji brzmiał: „Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami” (J 15, 5)¹⁰.

VI Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze międzynarodowym w Częstochowie w dniach 14-15 sierpnia 1991 roku. Jego hasło brzmiało: „Otrzymaliście Ducha przybrania za synów” (Rz 8, 15)¹¹.

VII Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 12 kwietnia 1992 roku. Tematem spotkania stały się słowa „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię” (Mk 16, 15)¹².

VIII Światowy Dzień Młodzieży był przeżywany w wymiarze międzynarodowym w Denver w Stanach Zjednoczonych Ameryki w dniach 11-15 sierpnia 1993 roku. Temat spotkania brzmiał: „Ja przyszedłem po to, aby owce miały życie i miały je w obfitości” (J 10, 10)¹³.

Diecezjalne obchody IX Światowego Dnia Młodzieży miały miejsce w dniu 27 marca 1994 roku. Temat zaproponowany przez Ojca Świętego brzmiał: „Jak Ojciec mnie posłał, tak i Ja was posyłam” (J 20, 21)¹⁴.

⁶ <http://www.krakow2016.com/pl/swiatowe-dni-mlodziezy,droga-swiatowych-dni-mlodziezy> (13.02.2015).

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

X Światowy Dzień Młodzieży odbył się w Manili na Filipinach w dniach 10-15 stycznia 1995 roku. Tematem tego spotkania były powtórzone słowa z roku wcześniejszego: „Jak Ojciec mnie posłał, tak i Ja was posyłam” (J 20, 21)¹⁵.

XI Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w niedzielę Palmową w dniu 31 marca 1996 roku. Młodym towarzyszył temat: „Panie, do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego” (J 6, 68)¹⁶.

XII Światowy Dzień Młodzieży w wymiarze międzynarodowym odbył się w Paryżu we Francji w dniach 19-24 sierpnia 1997 roku. Tematem spotkania były słowa: „Nauczycielu, gdzie mieszkasz? Chodźcie, a zobaczycie” (J 1, 38-39)¹⁷.

XIII Światowy Dzień Młodzieży był celebrowany w wymiarze diecezjalnym w Niedzielę Palmową w dniu 5 kwietnia 1998 roku. Młodym towarzyszył temat: „Duch Święty, On was wszystkiego nauczy” (J 14, 26)¹⁸.

XIV Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 28 marca 1999 roku. W swoich kościołach lokalnych młodzi spotkali się by rozważyć temat wyznaczony przez Jana Pawła II: „Ojciec was miłuje” (J 16, 27)¹⁹.

XV Światowy Dzień Młodzieży miał miejsce w czasie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Jan Paweł II już zaprosił wszystkich młodych do Rzymu. Dwa miliony dwieście tysięcy młodych w tym czasie rozważało słowa: „A słowo stało się Ciałem i zamieszkało wśród nas” (J 1, 14)²⁰.

XVI Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w Niedzielę Palmową w dniu 8 kwietnia 2001 roku. Tematem spotkania są słowa: „Jeśli kto chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech co dnia bierze krzyż swój i niech Mnie naśladuje” (Łk 9, 23)²¹.

XVII Światowy Dzień Młodzieży odbył się w wymiarze międzynarodowym w Toronto w Kanadzie w dniach 23-28 lipca 2002 roku. Temat brzmiał: „Wy jesteście solą dla ziemi... Wy jesteście światłem świata” (Mt 5, 13-14)²².

XVIII Światowy Dzień Młodzieży był przeżywany przez młodych w kościołach lokalnych w Niedzielę Palmową w dniu 13 kwietnia 2003 roku. Temat brzmiał: „Oto Matka twoja” (J 19, 27)²³.

XIX Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w Niedzielę Palmową w dniu 4 kwietnia 2004 roku. Tematem były słowa: „Chcemy ujrzeć Jezusa” (J 12, 21)²⁴.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

XX Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze międzynarodowym w Kolonii w Niemczech w dniach 16-21 sierpnia 2005 roku. Młodzi pochylają się nad słowami: „Przybyliśmy oddać Mu pokłon” (Mt 2, 2)²⁵.

XXI Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 9 kwietnia 2006 roku. Tematem tych dni były słowa: „Twoje słowo jest lampą dla moich stóp i światłem na mojej ścieżce” (Ps 119, 105)²⁶.

XXII Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 1 kwietnia 2007 roku. Temat brzmiał: „Abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiowałem” (J 13, 34)²⁷.

XXIII Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 16 marca 2008 roku. Tematem były słowa: „Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie moc i będziecie moimi świadkami” (Dz 1, 8)²⁸.

XXIII Światowy Dzień Młodzieży obchodzony w wymiarze międzynarodowym odbył się po raz pierwszy w dalekiej Oceanii w dniach 15-20 lipca 2008 roku. Tematem były takie same słowa, jak w Niedzielę Palmową: „Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie moc i będziecie moimi świadkami” (Dz 1, 8)²⁹.

XXIV Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 5 kwietnia 2009 roku. Temat brzmiał: „Złożyliśmy nadzieję w Bogu żywym” (1 Tm 4, 10)³⁰.

XXV Światowy Dzień Młodzieży obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 28 marca 2010 roku. Tematem były słowa: „Nauczycielu dobry, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?” (Mk 10, 17)³¹.

XXVI Światowy Dzień Młodzieży obchodzony w wymiarze międzynarodowym odbył się w Madrycie, w stolicy Hiszpanii w dniach 16-21 sierpnia 2011 roku. Tematem były słowa: „Zakorzenieni i zbudowani na Chrystusie, mocni w wierze” (por. Kol 2, 7)³².

XXVII Światowy Dzień Młodzieży był obchodzony w wymiarze diecezjalnym w dniu 1 kwietnia 2012 roku. Tematem były słowa: „Radujcie się zawsze w Panu!” (Flp 4, 4)³³.

XXVIII Światowy Dzień Młodzieży odbył się w Rio de Janeiro w Brazylii w dniach 23-28 lipca 2013 roku. Tematem były słowa: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody” (Mt 28, 19)³⁴.

²⁵ Tamże.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ Tamże.

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

³² Tamże.

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

Każdy z tych tematów wybranych na kolejny Światowy Dzień Młodzieży można rozpatrywać oddzielnie w kolejności ich występowania, analizując również przygotowane na te dni papieskie Orędzia³⁵. Można też poszczególne hasła łączyć w określone bloki tematyczne. Hasła z roku 1989, 1990, 1993, 1997, 2000 dotyczą tajemnicy Chrystusa. Hasła z roku 1988 i 2003 odnoszą się do Maryi. Hasła z roku 1986, 1992, 1994, 1995, 1998, 2002, 2008, 2013 dotyczą apostołskiego posłania i dawania świadectwa o Jezusie. Hasła z roku 1987, 1991, 1996, 1997, 1999, 2001, 2004, 2005, 2007, 2009, 2010, 2011, 2012 dotyczą różnych aspektów życia chrześcijańskiego i relacji człowieka z Bogiem. Hasła z roku 1988, 1996, 2006 dotyczą tajemnicy słowa Bożego.

4. Hasło XXXI Światowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2016 roku poprzedzone obchodami w diecezjach w roku 2014 i 2015

Światowe Dni Młodzieży w Krakowie odbyły się w dniach 26-31 lipca 2016 roku pod hasłem: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” (Mt 5, 7). Poprzedzały je Dni w Diecezjach, organizowane w dniach 20-25 lipca w całej Polsce³⁶.

Światowe Dni Młodzieży na szczeblu Kościołów lokalnych odbywają się w Niedziele Palmowe i towarzyszą im słowa: „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (2014) i „Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (2015)³⁷. Światowy Dzień Młodzieży w Krakowie koncentruje się zatem na błogosławieństwie miłosiernych odczytywanym w kontekście ośmiu błogosławieństw.

Papież Franciszek w Orędziu na XXIX Światowy Dzień Młodzieży przeżywany w 2014 roku zapowiadając cykl refleksji nad ewangelicznymi błogosławieństwami, pisze o tym, że Jezus głosząc błogosławieństwa zachęca nas do tego, byśmy Go naśladowali³⁸. Ośiem błogosławieństw wygłoszonych w Kazaniu na Górze jest Jezusową propozycją życia, która, jeżeli jest realizowana, daje człowiekowi szczęście³⁹. Dlatego też błogosławieństwa należy rozpatrywać najpierw jako wzór życia dany nam przez Jezusa, a następnie jako propozycję skierowaną do nas⁴⁰. Rozważanie błogosła-

³⁵ Wszystkie Orędzia dostępne są na stronie: http://www.pijarzy.pl/dokumenty/oredzia_na_sdm (16.02.2015)

³⁶ <http://www.krakow2016.com/pl/aktualnosci,pokaz,209,program-sdm-krakow-2016> (13.02.2015)

³⁷ <http://www.krakow2016.com/pl/aktualnosci,pokaz,209,program-sdm-krakow-2016> (13.02.2015)

³⁸ http://www.pijarzy.pl/dokumenty/oredzia_na_sdm/oredzie_na_xxix_swiatowy_dzien_mlodziezy__2014__d7221_pol.html (16.02.2015)

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Warto zauważyć, że podczas VII pielgrzymki do Polski w 1999 roku Jan Paweł II w swoich homiliach również podjął temat Kazania na Górze i ośmiu błogosławieństw. Można to nauczanie wykorzystać podczas katechezy biblijnej młodzieży – Jan Paweł II, *Pielgrzymki do Ojczyzny, 1979, 1983, 1987, 1991, 1997, 1999, 2002, Przemówienia. Homilie*, Kraków 2005, s. 1011-1195. Homilie związane

wieństw odkrywa tajemnicę Osoby Jezusa oraz daje wytyczne do postępowania we współczesnym świecie.

5. Katecheza biblijna młodzieży gimnazjalnej

5.1. Treści biblijne na trzecim etapie edukacyjnym realizowane w szkole

Oprócz konkretnych perykop biblijnych na trzecim etapie edukacyjnym proponowane są również treści dotyczące samej księgi Pisma Świętego⁴¹, liturgii słowa⁴² oraz biblijnych obrazów Kościoła⁴³.

Perykopy biblijne proponowane są zarówno ze Starego, jak i Nowego Testamentu. Treści biblijne nawiązujące do Starego Testamentu dotyczą przedstawienia podstawowych wydarzeń z prehistorii biblijnej, takich jak stworzenie świata i człowieka, potop, wieża Babel⁴⁴ oraz wydarzenia należące do starotestamentalnej historii zbawienia w porządku chronologicznym: patriarchowie, wędrówka do Ziemi Obiecanej, epoka sędziów, pierwsi królowie, podzielone królestwo, niewola babilońska, powstanie machabejskie, sytuacja Izraela przed narodzeniem Chrystusa. Wśród biblijnych postaci wymieniono patriarchów, Mojżesza, Jozuego, Samuela, Saula, Dawida, Jonatana, Salomona, braci machabejskich, proroków: Eliasza, Izajasza, Jeremiasza⁴⁵, Jezusa i Łazarza⁴⁶, Maryję⁴⁷. W Programie nauczania zasugerowano zapoznanie się z księgami mądrościowymi: Księgą Koheleta, Księgą Hioba i Księgą Pieśni nad pieśniami⁴⁸. Wśród treści starotestamentalnych widnieje Dekalog, na podstawie którego uczeń ma scharakteryzować obowiązki wynikające z poszczególnych przykazań Bożych⁴⁹ oraz zapowiedzi mesjańskie⁵⁰.

W odniesieniu do Nowego Testamentu uczeń ma poznać specyfikę i orędzie poszczególnych Ewangelii⁵¹, a na tej podstawie fakty z życia i działalności Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym⁵². W centrum nauczania Chrystusa znaj-

z Kazaniem na Górze i błogosławieństwami: s. 1022-1026, 1038-1043, 1058-1063, 1109-1115, 1123-1128 (błogosławieni miłosierni).

⁴¹ PPK s. 53, 56; PNR, s. 111.

⁴² PPK, s. 54.

⁴³ PPK, s. 56.

⁴⁴ PNR, s. 111.

⁴⁵ PPK, s. 53; PNR, s. 112-113, 122, 123.

⁴⁶ PNR, s. 123.

⁴⁷ PNR, s. 113.

⁴⁸ PNR, s. 112.

⁴⁹ PPK, s. 55; PNR, s. 113, 123-124.

⁵⁰ PNR, s. 125.

⁵¹ PPK, s. 53; PNR, s. 114.

⁵² PPK, s. 54; PNR, s. 113, 120.

duje się również Osiem Błogosławieństw⁵³ oraz nauka z Kazania na Górze⁵⁴. Uczeń poznaje Modlitwę Pańską i zapoznaje się z tekstami dotyczącymi modlitwy Jezusa⁵⁵. Wśród treści nowotestamentalnych wymieniono Zesłanie Ducha Świętego, pierwszą wspólnotę chrześcijańską, św. Piotra i św. Pawła⁵⁶.

Na trzecim etapie edukacyjnym zaproponowane są również treści biblijne, które mogą odnosić się zarówno do Starego i Nowego Testamentu. Dotyczy to naśladowania postaci biblijnych w wyznawaniu wiary⁵⁷.

5.2. Treści biblijne na trzecim etapie edukacyjnym realizowane w parafii

5.2.1. Katecheza parafialna klas gimnazjalnych

W *Dyrektorium katechetycznym Kościoła katolickiego w Polsce* zwrócono uwagę, że katecheza młodzieży gimnazjalnej wiąże się z wyznaniem i rozumieniem wiary, co powinno stanowić program spotkań katechetycznych, przygotowujących do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Spotkania katechetyczne powinny mieć charakter celebracji. Należy przedstawiać poszczególne sakramenty Kościoła i wynikające z nich zadania młodych⁵⁸. Dokument katechetyczny przypomina, że zgodnie z zaleceniami II Synodu Plenarnego sakrament bierzmowania winien być udzielany młodzieży uczęszczającej do klas trzecich gimnazjum⁵⁹.

Dla trzeciego etapu *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* podaje, że program działań katechetycznych uwzględnia: środowisko formacji we własnej parafii; budynek kościelny lub parafialny; czas przez cały okres gimnazjum przynajmniej raz w miesiącu; osoby odpowiedzialne za formację: księża, katecheci, animatorzy z ruchów młodzieżowych; formy: spotkania ogólne, celebracje w kościele, spotkania w małych grupach⁶⁰ oraz treści skorelowane z treściami nauki w szkole⁶¹.

W *Programie nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach* odnośnie do trzeciego etapu edukacyjnego przewidziano po osiem spotkań w każdej klasie realizowanych w ramach duszpasterstwa w parafii⁶². W uwagach dotyczą-

⁵³ PPK, s. 55; PNR, s. 122.

⁵⁴ PNR, s. 113.

⁵⁵ PPK, s. 56; PNR, s. 131, 132.

⁵⁶ PPK, s. 56; PNR, s. 115.

⁵⁷ PPK, s. 58.

⁵⁸ PDK, n. 107.

⁵⁹ Tamże; *II Polski Synod Plenarny (1991-1999). Liturgia Kościoła po Soborze Watykańskim II*, n. 112.

⁶⁰ W *Dyrektorium katechetycznym Kościoła katolickiego w Polsce* wymienione czynniki odniesiono ogólnie do katechezy dzieci i młodzieży w parafii, a nie tylko dla poziomu gimnazjalnego – PDK, n. 107.

⁶¹ PPK, s. 68-69.

⁶² PNR, s. 138.

cych współpracy środowisk wychowawczych przy parafii powtórzono dosłownie zalecenia z *Podstawy programowej*⁶³.

Zestawienie informacji na temat przygotowania młodzieży do sakramentu bierzmowania w diecezjach polskich pokazuje różnorodność i bogactwo praktycznych rozwiązań w poszczególnych diecezjach⁶⁴. Często wykorzystywane są materiały ośrodka krakowskiego zatytułowane *Wyplłyn na głębię*⁶⁵. Materiały te składają się z dwóch podręczników metodycznych⁶⁶, które są poszerzone o zeszyt zawierający celebracje liturgiczne i konferencje dla rodziców i świadków bierzmowania⁶⁷, materiały pomocnicze dla katechety do powielania⁶⁸ oraz refleksje dla katechizowanych⁶⁹. W odniesieniu do treści biblijnych dotyczących sakramentu bierzmowania w katechezach parafialnych przewidziano wykorzystanie tekstu z *Dziejów Apostolskich* (Dz 2, 1-13) opowiadającego o Zesłaniu Ducha Świętego⁷⁰, następnie fragmentu z *Pierwszego Listu do Koryntian* (1 Kor 12) mówiącego o darach duchowych, czyli charyzmatach⁷¹. W formacji katechetycznej przewidziano też katechezę i celebrację związaną z odnowieniem chrztu świętego⁷² oraz katechezę przybliżającą kandydatom Eucharystię⁷³. Zeszyt zawierający celebracje liturgiczne proponuje następujące nabożeństwa⁷⁴: Eucharystię z wręczeniem Wyznania wiary

⁶³ PPK, s. 68-69; PNR, s. 137-138.

⁶⁴ T. Panuś, *Duszpasterstwo katechetyczne w parafii dla młodzieży przygotowującej się do przyjęcia bierzmowania*, w: *Abyśmy podtrzymywali nadzieję. Księga Jubileuszowa ku czci ks. prof. Romana Murawskiego SDB*, red. P. Tomasik, Warszawa 2005, s. 263-273. Dane dotyczą roku 2004/2005.

⁶⁵ Materiały katechetyczne zatytułowane *Wyplłyn na głębię* stosowane są w 25 diecezjach: biłostockiej, bielsko-żywieckiej, bydgoskiej, częstochowskiej, elbląskiej, gliwickiej, gnieźnieńskiej, koszalińsko-kołobrzeszkiej, krakowskiej, legnickiej, lubelskiej, łowickiej, warmińskiej, opolskiej, pelplińskiej, płockiej, poznańskiej, przemyskiej, sandomierskiej, siedleckiej, sosnowieckiej, szczecińsko-kamieńskiej, świdnickiej, wrocławskiej, wrocławskiej – T. Panuś, *Duszpasterstwo katechetyczne w parafii dla młodzieży przygotowującej się do przyjęcia bierzmowania*, art. cyt., s. 263-273.

⁶⁶ *Wyplłyn na głębię... Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety*, cz. I: *Osoba*; cz. II: *Wspólnota*, red. T. Panuś, Kraków 2001; *Wyplłyn na głębię... Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety*, cz. III: *Kościół*, red. T. Panuś, Kraków 2001.

⁶⁷ *Wyplłyn na głębię... Celebracje, Konferencje*, red. T. Panuś, Kraków 2001.

⁶⁸ *Wyplłyn na głębię... Materiały pomocnicze dla katechety (do kopiowania)*, red. T. Panuś, Kraków 2001.

⁶⁹ *Wyplłyn na głębię... Refleksje dla kandydatów do bierzmowania*, red. T. Panuś, Kraków 2001.

⁷⁰ *Wyplłyn na głębię... Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety*, cz. III: *Kościół*, dz. cyt., s. 46-48.

⁷¹ Tamże, s. 80.

⁷² Tamże, s. 50-53.

⁷³ Tamże, s. 55-59.

⁷⁴ Pastoralisci omawiając wymiar katechumenalny wtajemniczenia chrześcijańskiego kładą nacisk na modlitwę i obrzędy liturgiczne. Ks. Czesław Krakowiak sugeruje, że w przygotowaniu do bierzmowania można wykorzystać pewne elementy związane z formacją katechumenów i stosowaną w niej metodę związaną z okresami i stopniami prowadzącymi do sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego – Cz. Krakowiak, *Bierzmowanie: teologia, liturgia, katecheza*, w: *Siedem sakramentów świętych w nauczaniu katechetycznym*, red. H. Słowińska, Lublin 2007, s. 84-85; Tenże, *Sakrament*

kończącą pierwszy etap katechezy przewidzianą pod koniec VI klasy szkoły podstawowej⁷⁵, nabożeństwo wstąpienia na drogę przygotowującą do sakramentu bierzmowania⁷⁶, nabożeństwo odnowienia przyrzeczeń chrztu świętego⁷⁷, nabożeństwo wręczenia krzyży⁷⁸, nabożeństwo przekazania Modlitwy Pańskiej⁷⁹, nabożeństwo dopuszczenia do sakramentu bierzmowania⁸⁰, Eucharystię po przyjęciu sakramentu bierzmowania⁸¹. Niektóre nabożeństwa mają dwa warianty do wyboru. W materiałach przeznaczonych dla katechizowanego w Aneksie zamieszczono rozdział zatytułowany: *Jak czytać Pismo Święte?*⁸² z wskazówkami dotyczącymi biblijnej lektury skoncentrowanymi wokół zagadnień: Jak przygotowywać się do tej wyjątkowej lektury? Od czego rozpocząć lekturę? Jak winno się czytać? W jaki sposób zyskać pewność, że czytając Pismo Święte nie popełniło się błędu? Jak kończyć medytację nad Ewangelią? I co dalej?

5.2.2. Katecheza w zespołach liturgicznych

Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce ważnym miejscem katechezy określa zespoły liturgiczne chłopców i dziewcząt⁸³. Wśród wskazań II Polskiego Synodu Plenarnego wymienia się grupy ministrantów i scholi liturgicznej. Ponadto zachęca się duszpasterzy do rozwijania dziewczęcych grup liturgicznych do takich posług, jak komentarz, prezentacja wezwań modlitwy wiernych, posługi daru⁸⁴.

Dokument przygotowany przez Podkomisję ds. Służby Liturgicznej działającą przy Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski a zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski w dniu 27 listopada 2008 roku zatytułowany *Dyrektorium duszpasterstwa służby liturgicznej* omawia formację dzieci i młodzieży posługujących w liturgii⁸⁵. W odniesieniu do młodzieży w dokumencie

bierzmowania w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce, Sandomierz 2005, s. 43-46. Również ciekawe jest zapoznanie się z propozycją inicjacji w sakrament bierzmowania w archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej przedstawiony przez Ks. prof. Andrzeja Offmańskiego – A. Offmański, *Katechumenalny model inicjacji w życie chrześcijańskie na poziomie gimnazjum*, w: *Funkcja inicjacyjna katechezy w Kościele współczesnym*, dz. cyt., s. 146-153.

⁷⁵ *Wyplłyn na głębię... Celebracje, Konferencje*, dz. cyt., s. 7-10.

⁷⁶ Tamże, s. 11-17.

⁷⁷ Tamże, s. 17-24.

⁷⁸ Tamże, s. 25-34.

⁷⁹ Tamże, s. 34-39.

⁸⁰ Tamże, s. 41-44.

⁸¹ Tamże, s. 49-51.

⁸² *Wyplłyn na głębię... Refleksje dla kandydatów do bierzmowania*, dz. cyt., s. 265-268.

⁸³ PDK, n. 110.

⁸⁴ *II Polski Synod Plenarny (1991-1999). Liturgia Kościoła po Soborze Watykańskim II*, n. 85.

⁸⁵ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium duszpasterstwa służby liturgicznej* (dalej: DDSL), Warszawa 2009, n. 60-99.

proponowana jest tematyka spotkań dla gimnazjalistów, czyli starszych ministrantów i starszych członków scholi⁸⁶.

Formacja gimnazjalistów przewidziana jest na trzy lata⁸⁷. Członkowie zespołów liturgicznych są wprowadzani nie tylko w nowe funkcje liturgiczne⁸⁸, takie jak ministrant księgi czy lektor, lecz także w nowy zakres zadań apostolskich, szczególnie w gronie rówieśników. Wiele uwagi na tym etapie należy poświęcić rozwijaniu umiejętności skupienia i wyciszenia, pogłębieniu modlitwy, umiłowaniu słowa Bożego, ćwiczeniom dykcyjnym, a także postawie świadectwa wobec innych. Formację tego okresu charakteryzuje także głębsze wprowadzenie w cnoty teologiczne: wiarę, nadzieję i miłość oraz odwoływanie się do przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania⁸⁹. Spotkania w grupach formacyjnych prowadzonych przez animatora liturgicznego odbywają się według programu zawartego w *Dyrektorium*⁹⁰.

W pierwszym roku formacji gimnazjalistów spotkania koncentrują się wokół ksiąg liturgicznych. Zdobywanie podstawowej wiedzy o księgach liturgicznych jest okazją do całościowego spojrzenia na posługiwanie w liturgii oraz formacji biblijnej, modlitwowej i apostolskiej⁹¹.

Drugi rok formacji starszych ministrantów i członków scholi jest wprowadzeniem ich w przeżywanie roku liturgicznego. Członkowie zespołów liturgicznych poznają dokładniej znaczenie poszczególnych okresów roku, zwyczaje jakie się z nimi wiążą, praktyki religijne, śpiewy właściwe dla danego okresu. W tym roku należy poświęcić więcej czasu na wyjaśnienie wielkich celebracji i zdobycie umiejętności do posługiwania w dużych zespołach. Szczególnie dotyczy to Triduum Paschalnego i uroczystości Narodzenia Pańskiego oraz parafialnego odpustu⁹². Ten rok formacji jest również okazją do wprowadzania członków zespołów liturgicznych w dzieła apostolskie, takie jak np. jasełka, misterium Męki Pańskiej, pomoc chorym i samotnym⁹³.

Trzeci rok formacji gimnazjalistów związany jest z funkcjami liturgicznymi. Trwanie we wspólnocie służby liturgicznej może pomóc młodym ludziom podjąć właściwą decyzję o wyborze szkoły, jak też głębiej przeżyć sakrament bierzmowania. Program formacyjny przewiduje dokonanie wyboru grupy formacyjnej. Osoby pragnące czytać słowo Boże podczas liturgii włączają się w kurs lektorski. W tej

⁸⁶ Tamże, n. 72-85.

⁸⁷ Tamże, n. 72.

⁸⁸ Jeżeli ktoś włącza się do zespołu liturgicznego w okresie gimnazjum powinien przejść krótki okres kandydatury (np. jeden miesiąc) a następnie powinien zostać wprowadzony we wszystkie funkcje liturgiczne, które spełniają młodszy członkowie służby liturgicznej – DDSL, n. 74.

⁸⁹ Tamże, n. 72.

⁹⁰ Tamże, n. 75-81.

⁹¹ Tamże, n. 75.

⁹² Tamże, n. 77.

⁹³ Tamże, n. 78.

grupie są również osoby pragnące służyć przez odczytywanie wezwań modlitwy powszechnej. Po przyjęciu błogosławieństwa mogą się włączyć w grupę modlitewną i w niej posługiwać w parafii. Osoby pragnące posługiwać przy ołtarzu lub przez przynoszenie darów ofiarnych tworzą odrębną grupę formacyjną. Poznają w niej dokładniej różne formy apostołstwa w parafii, które podejmuje akolita i włączają się w te, które są dla nich możliwe⁹⁴. Osoby pragnące posługiwać przez muzykę i śpiew tworzą odrębną grupę. Wśród nich są kandydaci na psalterzystów. Włączają się oni w kurs dla nich przeznaczony. Część zajęć mogą podejmować razem z kandydatami na lektorów, gdyż razem z lektorami spełniają swoje zadania w liturgii słowa⁹⁵.

6. Katecheza biblijna młodzieży ponadgimnazjalnej

6.1. Treści biblijne na czwartym etapie edukacyjnym realizowane w szkole

Na czwarty etap edukacyjny składają się trzyletnie licea, czteroletnie technika i dwuletnie szkoły zawodowe. W szkołach tych realizowany jest podobny program nauczania. W przypadku technikum jest on rozszerzony w porównaniu z liceum, a w przypadku szkoły zawodowej jest on uszczuplony.

Oprócz konkretnych perykop biblijnych na czwartym etapie edukacyjnym proponowane są również treści dotyczące samej księgi Pisma Świętego⁹⁶ oraz liturgii słowa⁹⁷.

Perykopy biblijne proponowane są zarówno ze Starego, jak i Nowego Testamentu. Treści biblijne nawiązujące do Starego Testamentu dotyczą stworzenia świata i człowieka⁹⁸. Treści te realizowane są we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych. W liceum i technikum wskazano na psalmy jako biblijną formę modlitwy⁹⁹.

Treści biblijne nawiązujące do Nowego Testamentu dotyczą osoby Jezusa Chrystusa i Jego obrazu w poszczególnych Ewangeliach¹⁰⁰ ze zwróceniem uwagi na Zmartwychwstanie¹⁰¹. Treści przedstawiające obraz Jezusa w poszczególnych Ewangeliach realizowane są w liceum i technikum. Ponadto w liceum i technikum realizowane są treści dotyczące zmartwychwstania wierzących oraz powtórnego przyjścia Chrystusa¹⁰².

⁹⁴ Zadania akolity w parafii są wymienione w DDSL, n. 36 i 39.

⁹⁵ Tamże, n. 81.

⁹⁶ PNR, s. 143, 175.

⁹⁷ PNR, s. 149, 159, 166, 180, 197, 203, 374.

⁹⁸ PPK, s. 73; PNR, s. 152, 192, 211.

⁹⁹ PPK, s. 76; PNR, s. 147-148, 178-179.

¹⁰⁰ PPK, s. 73; PNR, s. 153, 194.

¹⁰¹ PPK, s. 73-74; PNR, s. 158, 195-196.

¹⁰² PPK, s. 73-74; PNR, s. 158, 195-196.

We wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych zalecono przedstawić modlitwę Arcykapłańską Chrystusa i prawdę o tym, że Jezus jest wzorem człowieka modlitwy¹⁰³ oraz ukazać rolę Maryi w dziele zbawienia¹⁰⁴. W szkole zawodowej Maryja ukazana jest jako wzór życia rodzinnego¹⁰⁵.

Na czwartym etapie edukacyjnym zaproponowane są również treści biblijne, które mogą odnosić się zarówno do Starego i Nowego Testamentu. Dotyczy to imion i przymiotów Boga w Starym i Nowym Testamencie oraz przykładów postaci powołanych w Biblii¹⁰⁶. Uczeń ma także uzasadnić poszczególne przykazania kościelne, odnosząc się do cytatów biblijnych¹⁰⁷.

6.2. Treści biblijne na czwartym etapie edukacyjnym realizowane w parafii

6.2.1. Katecheza parafialna klas ponadgimnazjalnych

W *Dyrektorium katechetycznym Kościoła katolickiego w Polsce* podano, że katecheza uczniów szkół ponadgimnazjalnych powinna być skoncentrowana na świadectwie wiary oraz powinna być bliższym (ale jeszcze nie bezpośrednim) przygotowaniem do założenia rodziny chrześcijańskiej¹⁰⁸.

Działania podejmowane w parafii mają zmierzać na czwartym etapie edukacyjnym do zapoznania i wprowadzenia młodzieży w istniejące w Kościele parafialnym ruchy religijne i stowarzyszenia¹⁰⁹. Zadania katechezy parafialnej dotyczą ponadto formacji uczniów do podejmowania zadań związanych z realizacją powołania życiowego, przyjęciem sakramentu małżeństwa i tworzeniem Kościoła domowego¹¹⁰.

Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce mocno akcentuje przygotowanie do przyjęcia sakramentu małżeństwa i założenia rodziny chrześcijańskiej. Należy jednak pamiętać o wskazaniach II Polskiego Synodu Plenarnego w odniesieniu do duszpasterstwa powołań do kapłaństwa i życia konsekrowanego: „Katecheza powinna prowadzić uczniów do patrzenia na życie chrześcijańskie jako na odpowiedź daną Bogu na Jego wezwanie. Konieczne są jednak specjalne katechezy, dostosowane do okoliczności i wieku, które jako temat mają powołania kapłańskie, zakonne, misyjne, a także do życia konsekrowanego w instytutach świeckich. Należy włączyć w nie chwilę cichej refleksji nad powołaniem oraz modlitwę o powołania, prowadzonej zawsze z zachowaniem tajemnicy uczestników odnośnie do wybranej przez nich drogi życia. Katecheza dotycząca powołania

¹⁰³ PPK, s. 76; PNR, s. 148, 178-179, 214.

¹⁰⁴ PNR, s. 153, 193, 202.

¹⁰⁵ PNR, s. 202.

¹⁰⁶ PPK, s. 75; PNR, s. 143, 163, 175, 192, 200.

¹⁰⁷ PPK, s. 76.

¹⁰⁸ PDK, n. 107.

¹⁰⁹ PPK, s. 101.

¹¹⁰ Tamże.

kapłańskiego powinna ukazywać godność kapłaństwa wspólnego i istotną różnicę między kapłaństwem wspólnym, wynikającym z chrztu i bierzmowania, a kapłaństwem służebnym. Należy dołożyć starań, aby uczestnicy katechezy odkryli, że kapłaństwo służebne jest wielkim darem Bożym, danym Kościołowi w najściślejszej łączności z kapłaństwem Chrystusa. Uświadomienie sobie tego winno prowadzić do modlitwy dziękczynnej za kapłanów i modlitwy błagalnej o powołanie robotników na żniwo Pańskie¹¹¹. Benedykt XVI zwrócił uwagę, że autentycznym powołaniem do życia konsekrowanego i do kapłaństwa sprzyja kontakt ze słowem Bożym¹¹². Dlatego też katecheza biblijna młodzieży powinna formować do rozeznawania woli Bożej przez zażyłe obcowanie z Pismem Świętym, czytany i studiowany we wspólnocie Kościoła¹¹³.

Katechezy uczniów szkół ponadgimnazjalnych powinny odbywać się w oparciu o *Program katechezy parafialnej młodzieży szkół ponadgimnazjalnych*, zatwierdzony przez Komisję Wychowania Katolickiego w roku 2004¹¹⁴. Program katechezy parafialnej podaje trzy cele spotkań: wspomaganie katechizowanego w odkrywaniu własnego powołania; prowadzenie katechizowanego ku odkrywaniu daru wspólnoty, w którą wkroczą – małżeństwo jako wspólnota osób; wspieranie katechizowanego w odkrywaniu zadań we wspólnocie i kształtowaniu potrzebnych do życia dla wspólnoty¹¹⁵.

Treści katechezy parafialnej młodzieży zostały ujęte w czterech blokach tematycznych: „Abyście byli jedno” – rola wspólnoty w życiu człowieka; „Bądźcie doskonałymi” – nabywanie dojrzałości chrześcijańskiej; „Będziesz miłował...” – rola więzi w konstytuowaniu wspólnoty oraz „Ślubuję Ci miłość...” – wspólnota małżonków w Chrystusie¹¹⁶. Dla każdego bloku tematycznego rozpisano cele katechetyczne, treści i zadania katechety¹¹⁷.

W programie zamieszczono wskazania dla organizacji katechezy. Zalecana jest organizacja katechezy w cyklu miesięcznym w klasie I i II oraz w pierwszym półroczu klasy III w grupach liczących 15-20 osób¹¹⁸. Wskazano również osoby,

¹¹¹ *II Polski Synod Plenarny (1991-1999). Kapłaństwo i życie konsekrowane jako wspólnota życia i posługi z Chrystusem*, n. 46. Podobnie wypowiada się *Dyrektorium duszpasterstwa powołań*, n. 18, zatwierdzone przez Konferencję Episkopatu Polski dnia 15 czerwca 1990 roku. Całość dokumentu w: Komisja Episkopatu Duszpasterstwa Ogólnego, *Program duszpasterski na rok 1994/95. Ewangelizacja w tajemnicy i misji Kościoła. Materiały formacyjne i homiletyczne w roku duszpasterskim 1994/95*, Katowice 1994, s. 329-351.

¹¹² VD n. 104.

¹¹³ VD 84.

¹¹⁴ PPK, s. 102.

¹¹⁵ KOMISJA WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, *Program katechezy parafialnej* (dalej: PKP), s. 4, http://www.drdrohiczyn.pl/UserFiles/dokumenty/PROGRAM_KATECHEZY_PARAFIALNEJ.pdf (16.02.2015).

¹¹⁶ Tamże.

¹¹⁷ Tamże, s. 5, 6, 7, 8-9.

¹¹⁸ Tamże, s. 9.

które powinny być w zespole katechetycznym. Do zespołu powinni należeć: kapłani posługujący w danej parafii, katecheci, osoby włączone w prace poradni rodzinnej, przedstawiciele ruchów małżeńskich i rodzinnych, grupy małżeństw gotowych dzielić się swym doświadczeniem życia z wiary¹¹⁹.

Odnosnie do wskazań metodycznych zwrócono uwagę w pierwszym rzędzie na stosowanie metod aktywizujących katechizowanych, opartych na dyskusji, metodach praktycznych, organizowanie paneli z udziałem małżonków i innych. Następnie podkreślono rolę metod liturgicznych, takich jak celebracje, medytacje, różnorodne formy modlitewne. W końcu wymieniono metody biblijne, właściwe dla katechezy ciągłej: *lectio divina*¹²⁰, Szkoła Słowa Bożego¹²¹, analiza strukturalna, które pomogą katechizowanym dotrzeć do prawdy Bożej w taki sposób, by wzbudzić odpowiedź wiary¹²².

6.2.2. Katecheza młodzieży w zespołach liturgicznych

Formacja młodzieży, czyli lektorów, psalterzystów, akolitów, przynoszących dary, członków scholi lub chóru trwa kolejne trzy lata¹²³. Formacja odbywa się w małych grupach, którą prowadzi odpowiednio przygotowany animator¹²⁴. W parafiach, w których zaangażowanie w funkcje liturgiczne dopiero się rozwija mogą powstać trzy grupy: lektorzy, akolici i schola młodzieżowa. W miarę rozwoju zespołów mogą powstawać bardziej specjalistyczne grupy. Z grona lektorów może się wyłonić grupa modlitewna odpowiedzialna za modlitwę powszechną, a także grupa komentatorów. Z grona akolitów może się wyłonić grupa posługująca przy ołtarzu i miejsca przewodniczenia, a także grupy przynoszących dary i zbierających składkę lub troszczących się o piękno i porządek w kościele. Ze scholi może się wyłonić grupa psalterzystów, zespół grający na instrumentach dopuszczonych do wykorzystania w celebracjach liturgicznych, kilka mniejszych schył posługujących na różnych Mszach świętych¹²⁵. Formacja w grupach uwzględnia elementy duchowe wspólne dla całej służby liturgicznej oraz specyfikę funkcji, jaka spełniają poszczególne grupy¹²⁶.

Pierwszy rok formacji wszystkich grup ma charakter głębszego wprowadzenia w słowo Boże. Jest szkołą czytania i rozważania słowa Bożego. W świetle słowa

¹¹⁹ Tamże.

¹²⁰ Potrzebę praktyki *lectio divina* potwierdza VD 87; Katechizm Kościoła Katolickiego (n. 1177; 2708); dokument Papieskiej Komisji Biblijnej *Interpretacja Biblii w Kościele* (IV, C 2-3) oraz DOK n. 71, 127.

¹²¹ Na temat Szkół Słowa Bożego w programie katechezy zob. J. Kochel, *Katecheci w służbie słowa Bożego*, s. 157-161.

¹²² PKP, s. 10; DOK, n. 71.

¹²³ DDSL, n. 86.

¹²⁴ Tamże, n. 88-89.

¹²⁵ Tamże, n. 88.

¹²⁶ Tamże, n. 89.

Bożego uczestnicy formacji winni zobaczyć swoją posługę w liturgii i w życiu. Winni także przeżyć szkołę modlitwy i być wprowadzeni w dzieła ewangelizacyjne prowadzone w parafii¹²⁷.

W drugim roku formacja lektorów, akolitów i członków scholi lub chóru koncentruje się na tajemnicy liturgii i jej miejscu w życiu chrześcijańskim. Polega na pogłębionej refleksji nad tajemnicą Eucharystii i innymi celebracjami liturgicznymi oraz jest dalszym etapem wprowadzania młodych ludzi w apostołskie działania, szczególnie w ubogacenie świętowania niedzieli i dzieła charytatywne. Formacja drugiego roku winna uwrażliwiać na potrzebę indywidualnego i wspólnotowego przygotowania do Mszy św. i innych celebracji liturgicznych, a spotkania w grupach mają być także kręgiem liturgicznym przygotowującym do niedzielnej Eucharystii¹²⁸.

W trzecim roku formacji młodzieży uwaga koncentruje się na głębszym wprowadzeniu w tajemnicę Kościoła i odnalezienie swojego miejsca we wspólnocie. Formacja we wspólnocie służby liturgicznej winna pomóc młodzieży dokonać rozeznania w świetle słowa Bożego i tajemnicy powołania człowieka oraz podjąć właściwe decyzje dotyczące dalszego etapu życia¹²⁹. Młodzi rozeznają również, czy wybrana przez nich funkcja liturgiczna jest tą, którą dalej pragną pełnić w dorosłym życiu, czy też pragną ją zmienić. Przygotowują się do przyjęcia błogosławieństwa do pełnienia funkcji, jaką rozeznali jako powołanie¹³⁰. Po ukończeniu formacji i przyjęciu błogosławieństwa członkowie zespołów liturgicznych podejmują formację stałą, właściwą dla osób dorosłych. Niektórzy z nich mogą rozpocząć kurs przygotowujący do podjęcia zadań animatora liturgicznego lub ceremoniarza¹³¹.

7. Propozycje katechetyczne odnoszące się do katechezy biblijnejw kontekście przygotowania do XXXI Światowego Dnia Młodzieży w Krakowie

7.1. Lekcja religii

W ramach lekcji religii w gimnazjum uczeń powinien poznać Dekalog i na jego podstawie powinien scharakteryzować obowiązki wynikające z poszczególnych przykazań Bożych¹³². W odniesieniu do Nowego Testamentu uczeń powinien rozważyć osiem błogosławieństw¹³³ oraz naukę Chrystusa z Kazania na Górze¹³⁴.

¹²⁷ Tamże, n. 91.

¹²⁸ Tamże, n. 94.

¹²⁹ Tamże, n. 95.

¹³⁰ Tamże, n. 96.

¹³¹ Tamże, n. 99.

¹³² PPK, s. 55; PNR, s. 113, 123-124.

¹³³ PPK, s. 55; PNR, s. 122.

¹³⁴ PNR, s. 113.

Zagadnienia te można wzbogacić przez wykorzystanie tekstów Orędzi papieża Franciszka ogłaszanych na kolejne Światowe Dni Młodzieży w 2014, 2015 i 2016 roku.

7.2. Katecheza parafialna młodzieży szkolnej

Zadania katechezy parafialnej na etapie szkół ponadgimnazjalnych dotyczą formacji uczniów do podejmowania zadań związanych z realizacją powołania życiowego¹³⁵. W tym aspekcie można wykorzystać naukę Jezusa przedstawioną w Kazaniu na Górze wraz z ośmioma błogosławieństwami. Osiem błogosławieństw należy rozpatrywać jako propozycję na kształtowanie życia chrześcijańskiego, które jest naśladowaniem Chrystusa. W katechezie biblijnej można również uwzględnić Orędzia papieża Franciszka skierowane na Światowe Dni Młodzieży w 2014, 2015 i 2016 roku.

7.3. Indywidualne studium biblijne ucznia

Poszczególnym uczniom katecheta może zaproponować tematyczne czytanie Biblii według wybranych zagadnień. Studium biblijne wybranych zagadnień jest metodą do indywidualnego czytania Pisma Świętego. Czytane są fragmenty poruszające konkretny temat. Fragmenty te można znaleźć przy pomocy słowników teologii biblijnej, konkordancji, sigli biblijnych umieszczanych na marginesach egzemplarzy Pisma Świętego lub podczas studium kursorycznego.

W kontekście Światowego Dnia Młodzieży w Krakowie w 2016 roku w ramach przygotowania do tego wydarzenia uczeń może podjąć studium i refleksję biblijną dotychczasowych tematów Światowych Dni Młodzieży lub skoncentrować się na zagadnieniu Kazania na Górze i błogosławieństw ewangelicznych.

W pierwszym przypadku uczeń będzie podejmował po kolei lekturę wskazanego fragmentu biblijnego, który był wybrany jako temat Światowego Dnia Młodzieży w danym roku i będzie go rozważał w kontekście bliższym i dalszym. Kontekst bliższy dotyczy danej księgi biblijnej, z której ów fragment pochodzi. Natomiast kontekst dalszy odnosi się do przesłania całej Biblii, wszystkich ksiąg zarówno Nowego, jak i Starego Testamentu. Przy takiej lekturze uczeń może korzystać ze słowników teologii biblijnej, konkordancji i sigli biblijnych umieszczonych w Biblii Jerozolimskiej¹³⁶.

W drugim przypadku uczeń skoncentruje się na ośmiu błogosławieństwach i będzie je rozpatrywał w kontekście całego Kazania na Górze oraz w kontekście Dekalogu, biorąc pod uwagę również całe przesłanie Nowego i Starego Testamentu odnoszące się do postawy człowieka sprawiedliwego.

¹³⁵ PPK, s. 101.

¹³⁶ *Biblia Jerozolimska*, wydanie pierwsze, Poznań 2006.

7.4. Posługa katechetyczna wobec środowiska akademickiego

Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce porusza kwestię posługi katechetycznej wobec środowiska akademickiego: studentów i pracowników nauki¹³⁷. Duszpasterstwo akademickie łączy w sobie elementy katechezy dorosłych i młodzieży. Winno być otwarte na tworzenie autentycznej wspólnoty, wtajemniczenie chrześcijańskie i formację intelektualną¹³⁸. Nie ma opracowanego programu formacyjnego dla tego środowiska. Poszczególne duszpasterstwa realizują własne programy katechetyczne.

Studenci są zwykle w dużej mierze uczestnikami Światowych Dni Młodzieży. Przy duszpasterstwach akademickich tworzyły się grupy wolontariatu, jako gospodarze XXXI Światowego Dnia Młodzieży w Polsce w 2016. W związku z tym środowisko akademickie może podjąć formację katechetyczną związaną ze Światowym Dniem Młodzieży. Jest to również szansa dla katechezy biblijnej.

W ramach spotkań biblijnych można przeanalizować dotychczasowe tematy Światowych Dni Młodzieży, które zawsze były inspirowane konkretnym fragmentem biblijnym. Do duszpasterza będzie należało przygotowanie odpowiedniego komentarza oraz dobór metod pracy z tekstem biblijnym. Hasła poszczególnych Światowych Dni Młodzieży można pogrupować w bloki tematyczne i omawiać je cyklicznie.

7.5. Katecheza w ramach Światowego Dnia Młodzieży

W ramach Światowego Dnia Młodzieży planowane są katechezy dla uczestników. Zwykle odbywają się one w grupach językowych i narodowych. Warto zastanowić się nad możliwością katechez, które będą tłumaczone na inne języki oraz spotkań w grupach wielonarodowościowych.

Dla młodych ludzi spotkanie i wymiana doświadczeń życia wiarą z rówieśnikami pochodzącymi z różnych części świata może być niezwykle wzbogacająca i otwierająca na rzeczywistość Kościoła powszechnego. Młodzi Polacy potrafią porozumiewać się w językach obcych w dużo większym stopniu niż w czasie trwania VI Światowego Dnia Młodzieży w 1991 roku. W czasie trwania obchodów XXXI Światowego Dnia Młodzieży, zwłaszcza w ramach Dni w Diecezjach, można zorganizować w parafiach spotkania młodych z różnych krajów w celu wymiany doświadczeń związanych z realizacją ośmiu błogosławieństw ze szczególnym uwzględnieniem błogosławieństwa miłosiernych.

¹³⁷ PDK, n. 114.

¹³⁸ PDK, n. 114.

Podsumowanie

W niniejszym artykule podano pewne propozycje katechetyczne odnoszące się zarówno do lekcji religii, jak i katechezy parafialnej młodzieży szkolnej i akademickiej służące przygotowaniu młodych do XXXI Światowego Dnia Młodzieży. Ze względu na miejsce spotkania, w którym będą zaangażowane wszystkie diecezje w Polsce w ramach Dni w Diecezjach, można określić XXXI Światowy Dzień Młodzieży jako wydarzenie katechetyczne o ogólnopolskim zasięgu.

Na poziomie katechezy gimnazjalnej temat Światowego Dnia Młodzieży w Krakowie koresponduje z podstawą programową i programem nauczania, dlatego tematykę Światowych Dni Młodzieży można poruszać w ramach realizacji zwykłych treści programowych. Gdy chodzi o młodzież ponadgimnazjalną i młodzież akademicką treści związane ze Światowym Dniem Młodzieży będą rozpatrywane głównie podczas katechezy parafialnej lub katechezy akademickiej.

Hasła poszczególnych Światowych Dni Młodzieży zawsze inspirowane są konkretnymi wersetami biblijnymi. Stąd wynika również zadanie dla katechezy biblijnej. Tematykę poszczególnych Światowych Dni Młodzieży warto rozpatrywać bądź jednostkowo, bądź też łącząc je w bloki tematyczne. Jednym z zadań katechezy biblijnej jest wdrożenie ucznia do samodzielnego czytania Pisma Świętego. Tematy biblijne wynikające z poszczególnych Światowych Dni Młodzieży mogą być podejmowane przez uczniów podczas indywidualnej pracy w domu.

THE WORLD YOUTH DAY AS A CHALLENGE FOR BIBLICAL CATECHESIS

The present paper, after recalling some catechetical experiences related to the preparation for the VI World Youth Day in Częstochowa in 1991, centres around the possibility of taking advantage of the period of preparation for the World Youth Days, and especially for the upcoming meeting in Cracow in 2016, for the purpose of biblical catechesis directed to the young people.

The article quotes the themes of the World Youth Days 1986-2013 taken from the Bible and indicates the possible groups of topics suggested by these themes. A separate paragraph presents themes for the World Youth Days 2014-2016 due to their mutual topic concerning the Beatitudes. Next the biblical content of the catechesis intended for young people is dealt with. The paper is concluded with some catechetical propositions related to the biblical catechesis in the context of the preparation for the XXXI World Youth Day in Cracow in the year 2016.

Keywords: youth catechesis, biblical catechesis, World Youth Day